

ВІЙСЬКОВА МЕДИЦИНА УКРАЇНИ

Війна – це травматична епідемія
М. І. Пирогов

Гіппократ стверджував, що «війна єдина справжня школа для хірурга».

Продовжуються дебати щодо того, як війна і медицина впливають одна на одну.

Одна з найважливіших книг про роль медицини у воєнних діях, «Медицина і сучасна війна» була видана у 1999 році, перед самим початком ХХІ сторіччя.

100 років змінюються методи бойових дій, змінюється й медицина

- Сьогодні величезна увага приділяється початку лікування на ранніх етапах (вже на місці поранення) і найшвидшому транспортуванню. Військова медицина переносить профілактику, хірургічні процедури і стабілізацію поранених на передову. Графік транспортування передбачає початок надання першої медичної допомоги протягом перших 10 хвилин і забезпечення кожного пораненого солдата необхідною медичною допомогою протягом години.

*Без медичної служби не
обходиться жодна
воєнна операція, вона
представлена в усіх
видах Збройних сил.
Героїзм і складність
роботи військових
медиків важко
переоцінити.*

- З початку ведення бойових дій на сході України постало питання не лише відродження української армії, а й військової медицини. У перші місяці війни, хоч її тоді такою не називали, фіксувалася нестача техніки, амуніції, особового складу, а також медичного персоналу. За ці роки ситуація в Україні значно покращилася.

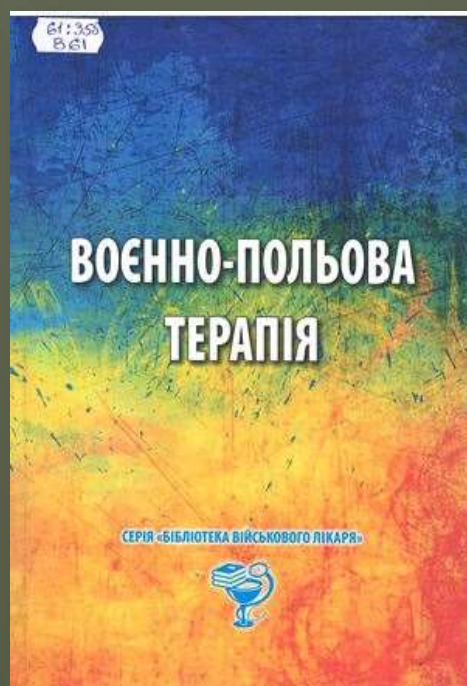
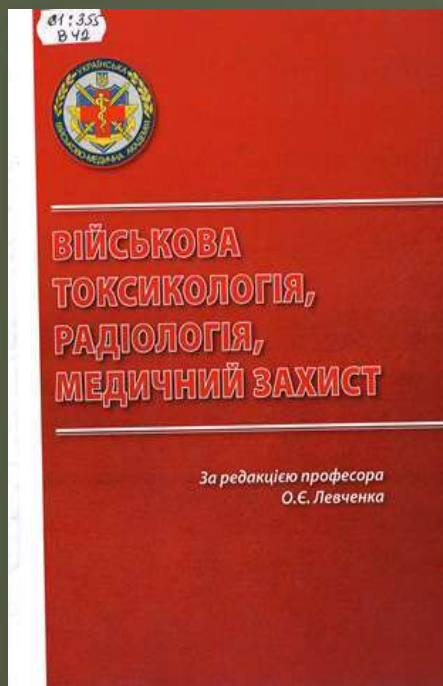
З розвитком економіки та подолання кризи, збільшилася сума видатків на потреби оборони країни. Так, бюджетні кошти на Збройні Сили України з 27 мільярдів гривень за 2014 рік зросли до 64,4 мільярдів гривень на 2017 рік. У 2018 році виділили 327 мільйонів гривень на медичну підтримку оборони.

Як висновок, можна сказати, що військова медицина в Україні пройшла тривалий шлях від повного занепаду до переродження. Якщо у перші роки війни нам надавали допомогу та навчали військових іноземні структури, то сьогодні Україна сама ділиться отриманим досвідом.

Водночас у межах військової медицини залишається багато невирішених питань:
організація навчання інструкторів, боротьба з корупцією, контроль якості продуктів, контроль за наданням послуг.

Велика кількість лікарських спеціальностей дозволяє кожному окремому спеціалісту добре вивчити свою сферу, роками вдосконалюючи теорію клінічною практикою.

На допомогу військовому лікарю зараз надходить багато літератури з основ організації і тактики медичної служби Збройних Сил України, військово-польової хірургії, терапії, військової гігієни та епідеміології, які допоможуть отримати кваліфіковану підготовку військовим лікарям в умовах бойових дій.

Рекомендаційний список літератури

1. Бадюк М. І.

Історія військової медицини : підруч. для слухачів оперативно-тактичного рівня / М. І. Бадюк, Л. М. Бадюк, Л. Д. Паращук ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 303 с.

2. Військово-медична підготовка : підруч. для студентів вищ. мед. (фармац.) навч. закл. України I-IV рівнів акредитації / М. І. Бадюк [и др.] ; ред. М. І. Бадюк ; М-во оборони України), Укр. військ.-мед. акад.). - 2-е вид., допов. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 481 с.

3. Вказівки з воєнно-польової хірургії : підручник
С. А. Асланян [и др.] ; М-во оборони України, Войськ.-мед.
департамент. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. – 399с.

4. Власенко О. М.

Надання домедичної допомоги при надзвичайних ситуаціях в умовах міста : навч.-метод. посіб. / О. М. Власенко, О. В. Охонько, А. М. Галушка ; ред.: І. А. Лаурін, В. Л. Савицький, І. А. Тарабан. – 2-е вид., допов. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 56 с.

5. Довідник оперативних розрахунків медичної служби Збройних Сил України : навч. метод. посіб. / О. Ю. Булах [и др.] ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад., НДІ проблем військ. мед. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 319 с.

6. Захист від хімічних і радіаційних факторів ураження : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. Є. Левченко [и др.] ; ред. О. Є. Левченко ; МОН України, М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 403 с.

7. Левченко О. Є.

Профілактична токсикологія і радіологія : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. Є. Левченко, В. Ю. Козачок ; МОН України, М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. – Київ: СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 235 с.

8. Левченко О. Є.

Токсикологія і радіологія у професійній патології : навч. посіб. для студ. ВНЗ
/ О. Є. Левченко, В. Ю. Козачок ; МОН України, М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 287 с.

9. Організація медичного забезпечення військ : підруч. для студ. вищ. мед. (фармац.) навч. закладів України III-IV рівнів акредитації / М-во оборони України, МОЗ України, Укр. військ.-мед. акад. ; ред. М. І. Бадюк. - 2-е вид., перероб. і доп. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 491 с.

10. Організація роботи медичного пункту військової частини на мирний час : навч. посіб. / М. І. Бадюк [и др.] ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад., Каф. організації мед. забезпеч. збройних сил. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 107 с.

11. Оцінка радіаційної і хімічної обстановки : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. Є. Левченко [и др.] ; ред. О. Є. Левченко ; МОН України, М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 255 с.

- 12. Підготовка військовослужбовця з тактичної медицини :**
Стандарт підготовки І-СТ-3 : вид. 2 / М-во оборони України. -
Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. -147с.

- 13. Практикум з дисципліни "Організація медичного забезпечення військ" :** практикум до самост. роботи студентів вищ. мед. навч. закл. України. III-IV рівнів акредитації / М. І. Бадюк [и др.] ; ред. М. І. Бадюк ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад., каф. організації мед. забезп. збройн. сил. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 86 с.

- 14. Спеціальна обробка :** навч. посіб. / О. Є. Левченко [и др.] ; ред. О. Є. Левченко ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 183 с.

15. **Технологія лікарських засобів у польових умовах** : підруч. для студентів ВНЗ фармац. профілю III-IV рівнів акредитації / О. П. Шматенко [и др.] ; МОН, М-во оборони України, МОЗ України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 315 с.

16. **Фахова підготовка санітарного інструктора роти (батареї)** : стандарт підготовки : вид. 1 / М-во оборони України. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 415 с.

17. **Анестезіологія та реаніматологія** : навч. посіб. для мед. сестер-анестезистів / Г. П. Хитрий [и др.] ; ред. Г. П. Хитрий ; МОЗ України, Укр. військ.-мед. акад., Каф. анестезіології та реаніматології. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 283 с.

18. **Військова екологія** : підручник / М. І. Хижняк [и др.] ; ред. М. І. Хижняк ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015.-655 с.
19. **Вибрані питання профілактики в Збройних Силах України надзвичайних станів викликаних епідеміями** : монографія / О. Д. Крушельницький [и др.] ; ред. В. Л. Савицький ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 343 с.
20. **Воєнно-польова терапія** : підручник / Г. В. Осьодло [и др.] ; ред.: Г. В. Осьодло, А. В. Вербма ; МО України, Військ.-мед. департамент, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2017. - 618 с.

21. Домедична допомога пораненим в умовах бойових дій : навч. посіб. / М. І. Бадюк [и др.] ; ред. В. Л. Савицький ; Військ.-мед. департамент М-ва оборони України, Укр. військ.-мед. акад. М-ва оборони України. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 55 с.

- 22.** Екстрена медична допомога військовослужбовцям на догоспітальному етапі в умовах збройних конфліктів : навч. посіб. / М. І. Бадюк [и др.] ; ред. М. І. Бадюк ; МО України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2018. - 203 с.
- 23.** Екстрена та невідкладна медична допомога : навч. посіб. / О. Ю. Бодулев [и др.] ; ред. Д. А. Шкурупій ; МОЗ України, ВДНЗУ "Укр. мед. стоматол. акад.". - Вінниця : Нова Книга, 2017. - 234 с.

24. Загальна тактика "механізований (танковий) батальйон в загальновійськовому бою" : курс лекцій з навч. дисципліни / Є. П. Шугалій [и др.] ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад., каф. оперативно-тактичної підготовки. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 186 с.

25. Заходи проти епідемічного захисту в Збройних Силах, та їх дослідження у військовій епідеміології : навч. посіб. /
Ю. В. Рум'янцев [и др.] ; ред. Ю. В. Рум'янцев ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 211 с.

26. Керівництво з медичного забезпечення Збройних Сил України : введено в дію наказом Ген. штабу Збройн. Сил України від 26.12.2013 р. № 317 / М. І. Бадюк [и др.] ; М-во оборони України. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 511 с.

**27. Охорона психічного здоров'я в умовах війни = Combat and operational behavioral health : в 2-х т. / пер.: Татьяна Семигіна [и др.] ; ред. Ольга Дубчак. - Київ : Наш формат. - 2017.
Т. 1. - 2017. - 564 с.**

**28. Охорона психічного здоров'я в умовах війни = Combat and operational behavioral health : в 2-х т. / пер.: Татьяна Охлопкова, Олександра Брацюк ; ред. Ольга Дубчак. - Київ : Наш формат. - 2017
Т. 2. - 2017. - 545 с.**

29. Санітарно-епідеміологічний нагляд і медичне постачання в профілактиці деяких інфекцій в Збройних Силах України : навч. посіб. для слухачів Укр. військ.-мед. акад. IV рівня акредитації / Ю. В. Рум'янцев [и др.] ; ред. Ю. В. Рум'янцев ; М-во оборони України, Укр. військ.-мед. акад. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2015. - 283 с.

30. Тимчасова настанова з медичної евакуації поранених і хворих у Збройних Силах України на особливий період : затв. наказом Ген. штабу ЗС України від 02.03.2016 р. № 90 / О. А. Барбазюк [и др.] ; М-во оборони України, Ген. штаб збройн. сил України. - Київ : СПД Чалчинська Н.В., 2016. - 60 с.

